Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СЕРЕДА, 7-го БЕРЕЗНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 7, 1956. No. 43. VOL. LXIII

ШЕФИ ОБ'ЄДНАНИХ ШТАБІВ ЗДА ПОЧАЛИ ТАЄМНІ НАРАДИ

Вашингтон. — В суботу мин. тижня почалися в одній із американських баз у Порто Ріко секретні наради шефів об'єднаних штабів американських збройних сил. Беруть в цих нарадах участь: адмірал В. Редфорд, голова об'єднаних шефів штабів, ген. Натан Ф. Твайнінґ, шеф штабу летунських збройних сил, ген. Мексвелл Д. Тейлор, шеф штабу армії й адмірал Арлей А. Вирк, шеф штабу фльоти. Наради таємні і про їх зміст і теми обговорюваних справ не подасться жадних комунікатів. Секретар оборони проголосив тільки таке коротке повідомлення: „В погодженні з секретарем оборони шефи об'єднаних штабів збройних сил ЗДА зустрілися в летунській базі в Рамі (Порто Ріко) і відбуватимуть там на протязі тижня без перерви свої наради, присвячені справам своїх штабів." В поінформованих колах здогадуються, що ця друга „генеральна нарада" (перша відбулася в 1953 році) буде присвячена докладному обговоренню цілей і засобів оборони ЗДА, зокрема справі будування нових міжконтинентальних ракет й іншої нової зброї. Під час наради має бути опрацьована програма діяльности шефів штабів та зокрема буде вироблений плян бюджету збройних сил на черговий фіскальний 1958 рік, що починається 1 липня 1957 року. У зв'язку з цією нарадою пригадують, що секретар оборони Вилсон ще 12 січня ц. р. заявив був перед сенатською комісією для справ збройних сил, що він дав доручення шефам збройних сил „зробити повну і докладну аналізу величини, якости і складу збройних сил, розбудови яких на протязі найближчих трох років вимагає безпека нації." Праці над цим завданням почали шефи штабів уже в січні і теперішня нарада має бути завершенням цим праць. Конкретно шефи штабу мають обговорити збільшення мілітарного бюджету, протидію совєтським заходам в будуванні міжконтинентальних ракет і збільшення скількости дивізій американської армії.

Можливість розколу Республіканської Партії в зв'язку з особою Ніксона

Вашингтон. — Кореспондент „Ню Йорк Гералд Трибюн" Дейвід Лоренс повідомляє зі столиці, що деякі впливові республіканські політики натискають на президента Айзенгавера, щоб він погодився на іншого кандидата на віце-президента, залишаючи Ричарда М. Ніксона для якогось іншого становища. Лоренс пише, що ці самі політики старалися про це ще в 1952 році, але тоді їм нічого не вдалось. „Коли економічні відносини є добрі, — твердить Лоренс, — то звичайно виграє вибори партія, яка є при владі". Але коли немає одностайности в партії, яка є при владі, тоді може виграти вибори противна партія, як це було вже з республіканцями в 1912 році, коли виграли демократи, вибравши свого президента. Кореспондент заявляє, що Ніксон — це добрий промовець і успішний аґітатор, який зможе притягати юрби слухачів на віча та до телевізійних і радіових програм, якщо буде виступати як кандидат на віце-президента. Демократичні лібери не люблять Ніксона за його рішучу боротьбу проти комуністичних впливів, але саме це подобається широким масам республіканських і невтральних виборців. Республіканські політики не мусять журитися тим, що Ніксона не люблять демократичні лібери, які не можуть йому забути того, що він скомпромітував їх, витягаючи справу Гісса, якого вони підтримували.

Нефф пропонував хабар і сенаторові Гікенлуперові

Вашингтон. — Адвокат із Небраски Джан М. Нефф признався на Сенатській Комісії, що пропонував хабар в сумі 2,500 долярів сенаторові Буркі Б. Гікенлуперові за те, щоб голосував за законопроєктом про природний газ, але представник сенатора відкинув цю пропозицію. Сенат прийняв цей законопроєкт більшістю 53-ох до 38-ох голосів, але президент Айзенгавер поставив „вето" проти нього і не підписав його тому, щоб не виникла думка, що ухвалюються закони під впливом сторонніх впливів. Давніше адвокат Нефф зізнав, що пропонував 2,500 долярів тільки сенаторові Френсісові Кейзові, а тепер признався, що це саме робив із сенатором Гікенлупером. Нефф мав гроші від директора нафтової фірми „Супіріор" в Каліфорнії Кека і зізнав, що ці гроші давав на те, щоб сенатори голосували за законопроєктом, який виключає федеральну контролю над цінами природного газу.

В АМЕРИЦІ

● **Судця спадкових справ** у місцевості Стерлінґ, Конн., Рут Ґеллуп, дістала за свою працю на протязі року 85 долярів, а витратила за цей самий час 96.02 доляра в зв'язку з виконуванням суддейської праці. Вона внесла до стейтового уряду просьбу про додаткову винагороду. Пані Ґеллуп працює в банку, а судейські обов'язки виконує додатково в містечку, яке має 1,300 мешканців.

● **Пані Айзенгавер** відкрила річну виставку квітів у Вашинґтоні. Її привітали серенадою, яку відіграла шкільна оркестра. На відкритті виставки було присутніх 5,000 осіб. Пані Айзенгавер прибула на виставку в товаристві своєї матері Джан С. Давд і секретарки Мері Джейн МекКаффрі.

● **Президент Айзенгавер** в неділю був присутній на Богослужбі в Крайовій Пресвітеріянській Церкві у Вашинґтоні, після якої пастор виголосив проповідь про „альтернативи високих рішень". В суботу Президент грав у ґольф, полагоджував державні справи і прийняв на авдієнцію свого шефа штабу під час війни генерала Волтера Беделла Смита.

● **Губернатор** стейту Ню Йорк Аверелл Гарриман підписав законопроєкт, згідно з яким Ню Йорк має право передати опіку над пам'ятником генерала Улісса Ґранта федеральному урядові. Цей пам'ятник стоїть у Ріверсайд парку і буде крайовим монументом.

● **Президент Айзенгавер** вислав побажання здоров'я і успіху в праці республіканському 71-річному конґресменові Джозефові В. Мартинові, який 31 рік працює на посту конґресмена. Мартин заявив, що був би забув про цей день, якби не пригадка Айзенгавера.

● **В місцевості Воллес, Айдаго,** лявіна засипала двадцять дерев'яних домів. Один 10-річний хлопець згинув, а 18 осіб, що спали в своїх домах, були засипані лявіною. З трудом вдалося відкопати одну жінку з маленькою дитиною в руках.

● **19-річна норвезька княжна** Астрид прибула до Ню Йорку, звідки відлетіла до Палм Бічу на Флориді, де має відпочивати три тижні.

● **80-річний** республіканський конґресмен із стейту Ню Йорк Деніел А. Рід відзначив своє 80-річчя і заявив, що буде восени цього року двадцятий раз кандидувати до Конґресу. Він є членом Конґресу впродовж 38-ох років, в травні минулого року захворів був на серце, коли перебував в Італії.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПЕРЕД ВИБОРАМИ

Президент Айзенгавера нараджується з керівником республіканського виборчого комітету ген. Джаном Рідом Кілпатриком в справах виборчої стратегії.

Проєктують відзначити 100-річчя народження Теодора Рузвелта

Вашингтон. — Комісія для відзначення 100-річчя з дня народження президента Теодора Рузвелта запропонувала Конґресові проєкт відзначення в 1958 році цієї події. Склад комісії ухвалив минулого року Конґрес, а затвердив його президент Айзенгавер. Комісія пропонує в ювілейному році широко популяризувати відомості про життя і працю Теодора Рузвелта, який займав становище президента ЗДА від 1901 до 1908 року і вибудувати кілька пам'ятників в його честь. Відзначаючи соті роковини з дня народження Теодороа Рузвелта — сказано в проєкті, — американський нарід повинен використати досвід минулого для розв'язки проблем перед якими тепер стоїть людство: „Чи людина є під Божим Провидінням, здібна сама собою рядити і користати з волі, — тобто, чи вона здібна розвивати свою цивілізацію". Комісія домагається розбудови Меморіяльного парку імени Теодора Рузвелта в Північній Дакоті.

Ще один комуніст зголосився до тюрми

Ню Йорк. — Бувший організаційний секретар Комуністичної партії Генрі Винстон зголосився в суді, щоб відбувати кару ув'язнення, до якої його засудили ще в 1949 році. Після програня апеляції він мав зголоситися в суді для відбуття кари п'ять років тому, але цього не зробив, і суд сконфіскував його 20,000-чну кавцію. Тепер Винстон зголосився відбувати кару, подібно як це зробив тиждень тому інший комуніст Ґрін. Судові урядовці не дозволили Винстонові на пропаґандивні розмови перед судом, як це робив Ґрін, і негайно його завели до суду, хоч юрба 500 комуністів, яка зібралася перед будинком суду, проти цього протестувала. Винстон буде покараний за образу суду, бо не виконав судового наказу відбути кару тюрми.

Суд поширює заборону сеґреґації і на каледжі та університети

Вашингтон. — Найвищий Суд вирішив, що заборона окремих шкіл для дітей кольорових батьків відноситься не тільки до публічних народ і середніх шкіл, але і до тих каледжів і університетів, які користають із федеральної або стейтової допомоги, бо ця фінансова допомога походить із податкових впливів. Найвищий Суд видав це додаткове рішення внаслідок апеляції Університету в Північній Каролайні, який не хотів прийняти на навчання трьох негритянських студентів Суд вирішив, що цей університет має приймати студентів тільки на основі їхньої кваліфікації, а не на основі раси чи кольору шкіри. Найвищий Суд твердить у своєму рішенні, що недопущення негритянських студентів до навчання в університеті порушує їхні конституційні права. Університет твердив, що кольорові студенти мають „рівні права", але в окремих школах, та суд не погодився з тим становищем, і університет вже прийняв трьох негритянських студентів.

„УКРАЇНЦІ МІЖ НАМИ"

Филаделфія. — Відомий филаделфійський щоденник „Филаделфія Інквайрер" надрукував п. н. „Українці між нами" у своєму щотижневому ілюстрованому журналі - додатку „Тудей" великий репортаж про українців, їхні установи і товариства і про українське життя у Филаделфії. Репортаж багато ілюстрований фотами з життя української молоді та українських мистецьких досягнень. В статті подані інформації про ЗУАДК, Союз Українок Америки, Самопоміч, Пласт, українську футбольну дружину „Тризуб" та інші.

Обмірковують справу участи в московській рільничій виставці

Вашингтон. — Асистент секретаря торгівлі Гаролд С. МекКлелен заявив, що ЗДА радо взяли б участь в московській рільничій виставці-ярмарку, але наперед хотіли б упевнитися, чи виплатиться це робити. МекКлелен спростував заяву нюйоркського підприємця Ґотфріда Нюберґа, який твердив, що уряд відмовився опікуватися американськими експонентами на виставці в Москві, які мають виїхати туди з рільничими продуктами і сільськогосподарськими машинами. Мек Клелен заявив, що це має бути „приватна, а не урядова виставка, і тому не було урядового запрошення до американського уряду". Але американський правник Маршалл Мек Даффі дістав згоду від совєтської влади на виставлення американських експонатів у Москві, і вже навіть визначено будинки і площу для американської частини виставки.

ПОМЕР МИКОЛА ЦЕГЛИНСЬКИЙ

Ню Йорк. — Минулого понеділка, 5-го березня, помер тут у пресбітеріянському шпиталі — Медичній Централі відомий американсько - український діяч лівого напрямку, колишній редактор „Оборони України" і скрентонської „Народної Волі", Микола Цеглинський. Покійний народився в Західній Україні 1883-го року і був сином відомого галицько - українського письменника Григорія Цеглинського.

Сирія збила ізраїльський літак

Тель Авів. — Скорострільним вогнем з сирійської території збито ізраїльський літак, який, хоч сильно пошкоджений, приземлився таки на території Ізраїлю. Це останній „інцидент" в ланцюзі цілого ряду подібних „інцидентів", які трапились в останніх днях на неспокійних кордонах Ізраїлю і його арабських сусідів. Віднайдено тіло третього ізраїльського поліціянта, вбитого сирійським вогнем, що його сирійська прикордонна сторожа відкрила по патрульних човнах на Галилейському озері. Здогадуються, що четвертий ізраїльський поліціянт, який був у тих човнах, знаходиться ранений в сирійському полоні, або також згинув. Стрілянина відбулась теж на кордоні з Йорданією і Єгиптом. Ізраїль обвинувачує арабських саботажників, що вони, прийшовши з одної з арабських країн, зірвали частину залізничних рейок в глибині ізраїльської території. Ізраїль доручив своєму представникові в Об'єднаних Націях, зголосити скаргу проти Сирії на обстрілювання патрульних човнів та за`стріляння до ізраїльського літака.

В Румунії почалася нова хвиля комуністичного терору

Франкфурт (Німеччина). — Пресова аґенція „Ассосіейтет Пресс" подала на підставі багатьох перевірюваних свідчень втікачів із з-поза залізної заслони, що в Румунії почалася нова хвиля комуністичного терору. За одержаними цією аґенцією інформаціями, останнім часом розстріляно кілька сот людей, залишаючи дуже часто трупи розстріляних на вулицях, мабуть, для відстрашення і стероризування населення. Перші вістки про нові акти комуністичного терору одержано ще восени минулого року, але в тодішній „співіснувальній" атмосфері їм не хотіли спочатку йняти віри. Потому ці вістки були підтверджені рапортами нових втікачів й іншими інформаціями з-поза залізної заслони. Так, один втікач сповістив, що в грудні мин. року він бачив кілька трупів розстріляних поліцією людей на одній із головних вулиць Букарешту. Поліція не спрятувала трупів, але й не допускала до них нікого, кажучи, що це бандити, які хотіли погрябувати текстильну крамницю. Деякі з втікачів твердять, що бачили трупи в'язнів, повиношувані з в'язниць на вулицю. Ще інший втікач розповів, що він бачив на вулицях міста Тімісоара в Західній Румунії 14 трупів постріляних людей. Ці трупи лежали на вулиці три дні і їх охороняли вдень і вночі совєтські вояки. Дехто твердить, що постріляні, це недавні в'язні звільнені з тюрем на підставі амнестії, які за багато говорили про свої переживання в тюрмах і концентраційних таборах.

Йорданія виправдує димісію генерала Ґлобба

Аммон, Йорданія. — Димісіонування генерала Джана Баґота Ґлобба з становища командаита Арабського Леґіону треба важати „суто внутрішньою справою Йорданії, що її Йорданія мала право перевести", — заявив йорданський прем'єр Самір ель Ріфай на скликаній ним пресовій конференції. Він заявив, що взаємини між Йорданією і Англією повинні базуватись на обосторонніх інтересах, а не на персональних справах. Англійські старшини, заявив йорданський прем'єр, все ще потрібні Арабському Леґіонові і він сподівається, що вони будуть там далі служити. (Англійський уряд — як кажеться на іншому місці — відкликав усіх англійських старшин із Арабського Леґіону). Йорданський прем'єр пояснював димісіонування ген. Ґлобба престижовими причинами. Мовляв, англійські часописи представляли Ґлобба, як справжнього володаря в Йорданії, бо, мовляв, він був володарем в Арабському Леґіоні, а Арабський Леґіон правив в Йорданії. Такого стану не можна було толерувати, тим паче, що сам генерал Ґлобб не виступав проти таких голосів. Генерал Ґлобб був технічно тільки шефом штабу, підлеглим королеві, і король мав право звільнити його. Щодо інших двох звільнених англійських старшин, то звільнено їх тому, бо були відповідні арабські старшини на ті становища. Йорданський прем'єр підкреслював, що Йорданія хоче зберегти приязнь з Англією. Коли його запитано, чи Йорданія прийме гроші від Єгипту й Савді Арабії, якщо Англія припинить фінансову допомогу, то Самір ель Ріфай відмовився відповісти на те „гіпотетичне питаня".

● **У Північній Швеції** лявіна шириною 100 ярдів засипала трьох дівчат, коли вони їхали на лещатах. Троє пластунів вирятували їх з-під снігу. Найстарша з дівчат, 18-літня пластунка, була засипана снігом впродовж 2-х годин.

Англія відкликає всіх своїх старшин з Арабського Леґіону

Лондон. — У відповіді на викинення з Арабського Леґіону його команданта, генерала Дж. Б. Ґлобба, англійський уряд рішив відкликати відтіль решту англійських старшин, які були там раніше інструкторами та займали потім різні командні становища. Водночас ідуть наради, чи доцільно далі субвенціонувати Арабський Леґіон, коли він може стати інструментом авантюрницької політики йорданських старшин, які солідаризуються з фанатичними настроями арабської вулиці проти Ізраїлю і, посередньо, проти всього Заходу, обвинувачуваного в сприянні Ізраїлеві. Показується, що генерала Ґлобба димісіоновано саме під натиском групи арабських старшин із Арабського Леґіону, які натискали на йорданського прем'єра і на молодого йорданського короля. — Справа димісії генерала Ґлобба стала причиною для поважної критики під адресою уряду Ідена збоку не тільки соціялістичної опозиції, але й збоку частини консервативних кіл. Між іншим опозиційну супроти прем'єра Ідена статтю помістив в часописі „Івнінґ Стандарт" парляментарний посол, син Винстона Черчила, Рандолф Черчил, який закинув Іденові, що через погану політику Англія втратила престиж і політичне значення на Середньому Сході.

Джан Б. Ґлобб командант Арабського Леґіону

8 МІНІСТРІВ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ РАДЯТЬ В КАРАЧІ

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС БАЧИТЬ ПОМЕНШЕННЯ НЕБЕЗПЕКИ ВІЙНИ, АЛЕ ЗБІЛЬШЕНУ ПОЛІТИЧНУ ЗАГРОЗУ ЗБОКУ СОВЄТІВ

Карачі, Пакістан. — Державний секретар Доллес, прибувши до столиці Пакістану, Карачі, на конференцію міністрів закордонних справ 8-ми держав, учасників Південно-Східнього Азійського пакту (СЕАТО), заявив, що остання зміна совєтської тактики мабуть означає поменшення безпосередньої небезпеки війни, але водночас збільшує політичну загрозу від Совєтського Союзу. Совєтський Союз — заявив державний секретар — ніби відмовляються від покладання натиску на насильстві. Якщо це дійсно так, то воно сталось наслідком рішучого відпору, що його дав вільний світ Совєти просто прийшли до переконання, що давні методи не поплачують. Після десятиріччя насильницьких метод змінилась совєтська тактика. Свої заввагн державний секретар Доллес висловив перед членами американської амбасади в Карачі. Однак — запевняють тамошні пресові кореспонденти — всі учасники цієї важливої міжнародної конференції погоджуються з Доллесом, що 1) безпосередня небезпека війни зменшилась і 2) зате збільшився політичний натиск Совєтів. Однак нема ще однозгідности, чи пак ясного погляду між 8 міністрами закордонних справ, як саме стрінути успішно теперішній совєтський політичний натиск, прикритий фальшивими словами про мир, співіснування та економічну допомогу відсталим країнам. На конференції в Карачі заступлені такі країни: ЗДА, Англія, Франція, Австралія, Нова Зеляндія, Філіппіни, Сіям і Пакістан. Цей останній хоче використати факт, що конференція СЕАТО відбувається в його столиці, для отримання підтримки від СЕАТО в спорі за Кашмір з Індією і за прикордонну провінцію, заселену племенем патанів, з Афганістаном. Головною темою конференції в СЕАТО буде мабуть питання, як перетворити ту міжнародну організацію в інструмент також економічно-політичної, а не тільки військової співпраці. Англія і Франція хотіли б, щоб у відповіді на совєтську зміну тактики покладати більший натиск на економічно-політичний характер військових бльоків Заходу, як на їх військовий характер. Карачі англійський міністер Ллойд матиме нагоду зреферувати Доллесові свої розмови, переведені з єгипетським прем'єром Насером і індійським прем'єром Неру. В обох тих розмовах говорилось про небезпеку для миру на Середньому Сході від постачання зброї Совєтами арабським країнам.

Англія зриває дальші переговори про Кипр

Лондон. — Англійський уряд оприлюднив широке звідомлення про хід і невдачний вислід дотеперішніх п'ятимісячних переговорів про справу Кипру та скинув усю вину за невдачу в цій справі на архиєпископа Макарія. Міністер колоній Леннокс-Бойд відчитав в англійському парляменті широку заяву, з якої виходить, що остаточну переговори розбились об три точки: вимогу Макарія, щоб заґарантувати більшість в майбутньому кипрському парляменті тамошнім грекам, — щоб устійнити вже тепер дату, коли грецький автономний уряд перейме від англійського губернатора зверхність над поліцією на Кипрі, — і щоб проголосити амнестію для всіх без вийнятку політичних в'язнів та засуджениців. В усіх цих трьох точках англійський уряд мав застереження, неприйнятливі для Макарія. З свого боку англійський уряд заявив, що він не виключає на майбутнє самовизначення для Кипру, але не признає його в практиці тепер з уваги на міжнародну ситуацію, та що кипрські греки можуть дістави автономію в усіх справах, за вийнятком закордонної політики, війська і внутрішньої безпеки краю до часу заведення там спокою. Тепер англійський уряд заявляє, що найпершою ціллю є встановлення спокою на Кипрі, себто заповідає здавлення хвилі терору військово-поліційною силою. З другого боку архиєпископ Макарій скинув, на скликаній ним пресовій конференції, вину за невдачні переговори на Англію, закинувши їй „брак зрозуміння для національних аспірацій грецького народу на Кипрі". Англійський губернатор Кипру, маршал Гардінґ, закинув Макарієві, що той, хоч високий християнський духовник, не виступив досі рішуче проти кривавого терору, стосованого кипрськими революціонерами.

В СВІТІ

● **Західньо - німецький канцлер** Аденауер відкинув пропозицію Совєтів „посередничати" між Німецькою Федеративною Республікою і Німецькою „Народною" Республікою, себто східньо - німецькими комуністами, у справі об'єднання Німеччини. Уряд Аденауера стоїть твердо на принциповій позиції, що східньо - німецькі комуністи не репрезентують ніякої частини німецького народу, а „Народна" республіка є витвором Москви, де вона має вирішний голос.

● **Чеська комуністична** преса, осуджуючи насильні методи супроти релігії і тіруючих, осуджує теж релігійну толеранцію і закликає до посилення антирелігійної пропаґанди „науковими методами". Плянується мобілізувати природників, біологів, лікарів, істориків і вчителів для пропаґандивних курсів по цілій ЧСР з „доказуванням", що релігія „шкодить працюючим масам".

● **З нової Зеляндії** виплив, уже вдруге за останніх три місяці, найбільший американський криголом „Ґлейзієр" і за 11 днів подорожі проплив 2,200 миль до американської станиці у південно - підбігуновому обширі. „Ґлейзієр" промощував через льоди дорогу невеликому танкерові, що віз пальне для американської полярної експедиції.

● **Англійська публіка** надзвичайно цікавиться праісторією нинішньої англійської монархії. Радіовисильня „Бритиш Бродкестінґ Компані" випустила 32-сторінкову брошуру про леґіони Цезаря (Брітаннікуса), які 2,000 років тому висадились на англійському острові й перші принесли туди римську цивілізацію. Ця брошура розійшлась вже в 44,000 примірників. Попит на неї по книгарнях і кіосках дуже великий.

● **У Римі** 600 „ортодоксальних" комуністів, ніби делеґати від 1,000,000 італійських комуністів, що їх загалом є в Італії понад 2,000,000, маршували вулицями Риму, протестуючи проти занадто „угодівської" тактики офіційного проводу італійських комуністів. Але Толіятті, який брав участь у 20-му з'їзді Комуністичної партії в Москві, привезе, мовляв, для них наказ з Кремлю бути надалі „співіснувальними", а не гороїжитись за давньою Сталінською тактикою, яка не принесла нічого доброго.

● **У Південній Кореї** сніговія спричинила обірвання величезної лявіни, яка впала на військові бараки за 100 миль на північний схід від столиці Сеулу. До цього часу видобуто з-під снігу 79 вбитих південно-корейських вояків, 36 ранених, а доля понад 20-ти невідома. В рятунковій акції приймали участь американські гелікоптери, які скинули потерпілим 40,000 фунтів різних припасів.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАНЕДБАНИЙ ДРУГИЙ ФРОНТ

Змагання між Заходом і Сходом має багато фронтів і стільки ділянок, скільки має їх само життя. Змагання відбувається на всіх континентах, кожний з яких міг би вважатись за окремий фронт, а проте в світовому маштабі зарисовується найвиразніше два основні фронти: один, що відноситься до змагання на терені та за вільні країни, і другий, що відноситься до величезних просторів, населених народами, опанованими червоною Москвою. Обидва фронти в цьому тотальному змаганні однаково важливі й заслуговують на однакову увагу. Тим часом, увагу вони мають тільки з большевицького боку, а Захід ставиться до цих проблем дуже однобічно і цілком виразно занедбує цей другий фронт, що відкривається для нього по той бік залізної заслони і що дає йому неоціненні можливості кінцевої і остаточної перемоги.

Недоцінювання другого фронту Заходом виявляється цілком виразно на тлі практичної політики. Усі мілітарно-оборонні альянси, вся метушня західньої дипломатії, зокрема американської з її подорожуючим державним секретарем Доллесом, — всі ці заходи мають виразний характер тієї „політики здержування", яку вела попередня демократична адміністрація під проводом президента Трумана і яку республіканський уряд під проводом президента Айзенгавера обіцяв заступити „політикою визволення", і обіцянкою задовольнився.

Упродовж останніх двох років Америка постійно турбувалась такими европейськими країнами, як Німеччина, Австрія, Італія, Франція, Еспанія, скандинавські країни. В Африці і на Близькому Сході такі країни, як Марокко і Туніс, Ізраїль та арабські країни, майже не сходили з пресових шпальт. Те саме відноситься й до Далекого Сходу. Численні конференції, поїздки дипломатів, підписані й пляновані договори, всілякі акції і акти щодо тих країн становлять історію і суть американської і взагалі західньої закордонної політики.

Цим важливим і корисним заходам не можна протиставити нічого однаково поважного і енергійного з того другого фронту за залізною заслоною. Кілька пропагандивних бальонів, кілька несміливих заяв чи принагідних послань державних мужів до поневолених народів з різних святочних нагод, нез'ясовані і безкровні радіопересилання, і все це на тлі компромітуючого непередрішенства, — ось що приблизно вичерпує реєстр зусиль Заходу на тому другому фронті. Але й це не врятувало Захід від періодичних совстських обвинувачень за „втручання у внутрішні справи", що їх, можливо, Захід має на увазі у своєму відношенні до внутрішнього політичного комплексу Совєтського Союзу.

До цього занедбаного фронту треба зарахувати й відношення Заходу до поодиноких еміграційних груп із Совєтського Союзу. Очевидно, що частина відповідальности за це може бути по боці самих еміґрантів, але це не зменшує відповідальности і офіціяльної та приватної західньої політики за те, що цього величезного еміґраційного потенціялу для боротьби проти большевизму не використано й не розгорнено навіть у приблизно можливій мірі. Що більше, непередрішенська гра таких приватних аґенцій, як Американський Комітет визволення від большевизму, ще тільки заплутала ситуацію, і не тільки не скріпила, але в деяких випадках навіть послабила еміґраційний антибольшевицький фронт, спричинившись частинно до внутрішнього розбиття поодиноких еміґраційних груп, що поважно зменшує успіхи цих аґенцій в боротьбі проти большевизму.

Очевидно, що з такої ситуації подвійно користають большевики, бо, з одного боку, не дістають тих ударів, що їх могли б дістати від Заходу в таке вразливе для них місце, а з другого боку, при інертності Заходу, вони самі можуть поступово, всілякими трюками та брехнями, бодай невтралізувати той загрозливий для них фронт. Влучно схопив цю ситуацію відомий співробітник „Н.Й.Таймсу" С. Л. Солцберґер у своїй кореспонденції з комуністичної Варшави, коментуючи минулорічну „репатріяцію" прем'єра екзильного польського уряду в Лондоні, Гуґона Ганке. „Абстрактної волі, — пише Солцберґер, — не вистачає. На цьому спекулюють комуністи, а кожне відпруження і відповідна пропаґанда допомагають їхнім зусиллям . . ."

Занедбання вільним світом того другого фронту в боротьбі проти большевизму становить, у нашому переконанні, найслабше місце в західній політиці. І тому треба докладати всіх зусиль, щоб ситуацію направити, бо продовжування такої політики не тільки закріплює неволю та погіршує стан поневолених, але й становить одну з найповажніших загроз для волі тих, що ще нею користуються.

ПЕРЕДСМАК ВОСЬМИМІСЯЧНОГО ГАМОРУ

Хоч нема ніякого формального й офіційного терміну, коли має початися кампанія щочотирирічних президентських виборів у ЗДА, проте розпочалась вона „повною парою" від 1 березня ц. р., від проголошення Президентом його поновної кандидатури. Всі попередні заяви, промови, зголошування кандидатур і полеміка на цю тему — це було наче строєння інструментів, поки диригент ступить на своє підвищення і зробить перший рух батутою. Виборчий концерт триватиме повних вісім місяців, до проголошення виборчих вислідів уночі з 6 на 7 листопада.

Покищо маємо тільки передсмак усіх тих пропаґандивних страв із обох партійно-виборчих кухонь, що їх прийдеться споживати впродовж найближчих місяців. На тему згоди чи відмови Д. Д. Айзенгавера кандидувати вдруге чимало говорилось і писалось ще перед його занедужанням у вересні минулого року. Але тоді скептики покликались на брак у нього особисто-політичної амбіції, на нехіть його дружини, на знеохочення Президента різними невідомими йому до того часу подробицями, зв'язаними із життям та працею в Білому Домі. Оптимісти ж вказували на почуття обов'язку, глибоко вкорінене у вдачі Д. Д. Айзенгавера, на його бажання закінчити розпочаті в цій каденції праці, на його активізм, що не дозволить йому відсунутись від державних справ. Тим часом 1-го березня ц. р., починаючи від заяви Президента на пресовій конференції та його промови через радіо і телевізію, усі ті речеві арґументи „за" і „проти" відійшли на другий плян, а центральною проблемою стала справа стану його здоров'я, себто той головний сумнів, що був дебатований від 24 вересня м. р. до 29 лютого ц. р. Арґументу стану здоров'я Президента не можна легковажити. Все ж таки куди краще було б, якби цьогорічна виборча кампанія розпочалась під знаком саме тих актуальних проблем внутрішньої і закордонної політики ЗДА, які викликають сумніви і, на тлі практичної діяльности уряду, мають своїх прихильників та противників. Пригадаймо, що в кампанії 1952 року такими найважливішими діловими справами були: проблема господарської стабілізації країни, висока коньюнктура у промислі й зв'язане з цим питання безробіття, небезпека інфляції та депресії; справа субвенцій держави фармерам для вдержання цін на хліборобські плоди та кількости їхньої продукції; справа політики уряду супроти робітництва, зокрема сильно оспорюваний закон Тефта-Гартлі; справа податків, зокрема прибуткового податку і зв'язана з цим проблема зрівноваження державного бюджету та зменшення державної заборгованости; проблема конституційних цивільних прав, стосованих у практиці; справа приватних чи державних, або державою контрольованих електрівень і інших великих промислових закладів загального ужиткового значення; інфільтрація комуністів у внутрішньому публічному житті та державному апараті; врешті — з ділянки закордонної політики — справа Корейської війни і не в останній мірі проблема американської допомоги визвольним змаганням поневолених народів. У тій кампанії демократи покликались головно на успіхи своєї 20-річної адміністрації в ділянці народного господарства, праці та добробуту і перестерігали передусім проти небезпеки від приходу республіканців до влади — для світу праці. Республіканці ж, як опозиційна партія, атакували демократів головно арґументами закордонної політики і, подекуди, закидали їм надто легковажне і необережне ставлення демократичної адміністрації до небезпеки комунізму всередині країни.

У виборчій кампанії 1952 року не бракувало й персональних ноток, хоч Д. Д. Айзенгавер сам строго вистерігався їх. Але проти нього висували арґумент, що він, як людина військова, не годиться на найвище політичне становище в державі. Також з республіканського боку падали інколи закиди на адресу тодішнього президента Трумана, що активно заанґажувався був в кампанії по стороні демократичної партії, — пригадуючи йому незручний вислів про „червоного оселедця". Проте, як сказано, ділові справи таки мали першенство. І хоч терезку з іменем республіканського кандидата перехили не ділові арґументи, а таки, найбільше, його персональна популярність, проте тодішня кампанія, хоч була інколи дуже гостра і прикра, назагал була здорова і країні найменшої шкоди не принесла.

Можливо, що й тепер в ході дальшої кампанії персональні моменти зійдуть на дальший плян, а речеві справи виплинуть наверх. Покищо республіканці мають деяку перевагу: вони об'єднані особою теперішнього Президента, який напевно на республіканській Конвенції буде обраний їх кандидатом через аклямацію. Демократи поділені в поглядах на кандидатуру, а газетні відомості запевняють, що амбітні нюйоркська міська і стейтова демократична партійні організації не вгавають в приєднуванні прихильників з-поза цього стейту для кандидатури Аверелла Гарримана проти Адлея Стівенсона, з тим, що й сен. Кіфовер не зрікся кандидувати. Поділила демократів ще й гостро актуальна справа сеґреґації у школах. Зате демократи сильніші на робітничому фронті й серед хліборобства, невдоволеного політикою „пливких субвенцій" секретаря Бенсона. Однак, теперішню ситуацію мабуть таки найкраще характеризують дві карикатури з американських часописів: на одному образку ми бачили великий термометр позаду, як тло, а з одного боку всміхненого слона (символ республіканців), що читає лікарський бюлетень: „Температура у Президента цілком нормальна" — а по другому боці сидить осел (символ демократів), зопрілий, який каже: „У мене температура піднеслась". — На другому образку ми бачили жердку на двох високих стовпах, а на ній напис: „Мир і добробут"; перед жердкою розганяється скакун з головою осла; він дивиться на неї скоса і каже: „Мабуть, трудно буде перескочити". Очевидно, невідомо, які карикатури будуть появлятись під кінець виборчої кампанії і чи американські виборці не закепкують найбільше з усіх газетних пророків.

Любомир О. Ортинський

ПЕРЕСУНЕННЯ В БОННСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

Мюнхен. — Через три дні після т. зв. дюссельдорфського вирішення, згідно з яким партія Вільних демократів (ФДП) зірвала дотеперішню коаліцію з Християнсько-демократичною унією (ЦДУ) і створила разом з соціялістами новий уряд в найбільшій країні республіки, у Нордрайн-Вестфалії, в четвер 24 лютого ц. р. стався розкол в ФДП, і постало два відрубних крила — опозиційна до Аденауера група лідера партії Делера і прихильне канцлерові т. зв. міністеріяльне крило, що його очолив лідер ФДП з Гессії, Ойлер. Вслід за тим, вже наступного дня ввечері провід ЦДУ, що засідав під проводом Аденауера, виповів групі Делера коаліцію, заявляючи, що на майбутнє співпрацюватиме з крилом Ойлера. Таким чином з дотеперішніх 53 послів боннського парляменту залишаються в коаліції 16 послів групи Ойлера (включно з віце-канцлером Блюхером, міністром Шефером, Пройскером і Ноймаєром) а решта, 37, переходять з Делером в опозицію.

Непроглядна ситуація

У хвилині, коли пишу ці рядки, годі сказати, чи за групою Ойлера підуть інші посли ФДП і чи справдиться його припущення, що щонайменше 22 з них опиниться в його фракції. В середовищі ФДП саме відбувається в цих днях, а то й годинах вирішування „за ким", при чому не мало є таких, що стають осторонь принаймні на час, доки положення не є проглядне. Скликаний на неділю 26 лютого партійний з'їзд в Штуттґарті продемонстрував покищо перевагу Делера, хоча його промова не давала підстав для оптимістичних прогноз. У першу чергу вона була насичена ненавистю до Аденауера та його партії, переповнена такими образливими епітетами на адресу співробітників канцлера, що деякі з них напевно матимуть судовий епілог. Коли ж іде про її політичні моменти, Делер пішов так далеко, що дослівно сказав: „Ми вважаємо за наш історичний і національний обов'язок виторгувати ціну за об'єднання Німеччини. Чи може бути якась ціна зависока, щоб нею відкупити 17 мільйонів людей"? В розкодованій мові це означає — об'єднання за всяку ціну, ще докладніше — договорення з Совєтами чи їх сателітом, комуністичним урядом в Панков.

Радше скріплення

По переході тридцяти семи послів групи Делера в опозицію, теперішня коаліція Аденауера в боннському парляменті начисляє 284 повноправних голоси (не враховуючи послів з Берліну, що мають тільки дорадчий голос), тоді як опозиція збільшила своє число до 203 голосів. Чисельно беручи, коаліція втратила кількадесят голосів, що, одначе, годі інтерпретувати як її послаблення, радше навпаки. Вже довший час союз ЦДУ з ФДП позначався щораз новими конфліктами, які знайшли свій вираз у гострій контроверзі Аденауера з Делером. Про спільність політичної лінії, зокрема в зовнішній політиці, вже давно годі було говорити, так що розрив між двома партіями був завжди актуальною проблемою. Остаточно довершило його дюссельдорфське рішення.

Коли кажемо, що нова ситуація в боннському парляменті — це радше скріплення, ніж послаблення уряду Аденауера, принаймні до наступних виборів, маємо на увазі зовнішньополітичний аспект німецької політики і її оцінку збоку Заходу, а головно ЗДА. Від весни 1954 р. політичний курс ФДП щонайменше дивний, а то й прямо незрозумілий. Почалося з ревеляційної пресової конференції в Бонні, на якій референт зовнішніх справ ФДП Пфляйдерер висунув домагання нав'язати з Москвою безпосередні переговори. Тоді ще Німеччина не була суверенною, і така вимога насторожила була увагу Заходу до курсу німецької політики. Від того виступу і аж до остаточного розриву ФДП, а головно її лідер, завжди спричиняв боннській коаліції труднощі, що викликали на Заході зріст підозрінь і захитування довір'я щодо стійкости німецького партнера. Бо ж ішло про члена коаліції, з середовища якого вийшли президент держави і віце-канцлер. З одного боку, ФДП маніфестувала свою готовість вести переговори з Совєтами і знайти з ними порозуміння, спомагаюча її частина німецької великої індустрії мріяла про „великий ґешефт з Росією" і поквапно висилала своїх експонентів на прогулянки до СССР; з другого, вона торпедувала німецько-французькі переговори в справі Заари, виграючи на націоналістичних інстинктах широкої маси. Також при переговорах уряду Аденауера із західніми альянтами в справі договору про суверенітет саме ця партія прикидалась захисницею національних інтересів німців, послуговуючись при цьому заяложеними патріотичними кличами, що в даній ситуації були радше обраховані на імпонування масам, ніж на успішне закінчення переговорів. Усі ці моменти разом взяті й підсилені централістичною концепцією ФДП, як антидотум до теперішньої федеративної побудови республіки, призвели до того, що цю назвою ліберальну партію почали вважати за кордонами Німеччини середовищем коли вже не реактивованих нацистів, то принаймні певних націоналістів, які в кожній хвилині готові піти на Рапалльо і договорення з Совєтами.

З цього погляду відхід Делера та його прихильників від боннської коаліції треба розцінювати як позитив для уряду і коаліції Аденауера, бо він очистив непроглядну ситуацію в самій коаліції і відтяжує її від підозрінь та недовір'я, якими вона завдяки зиґзаґуватій і для малокого зрозумілій політиці ФДП була стало обтяжувана.

Чи кінець „ери Аденауера"?

У виголошеній, нервовій і непідготованій промові на штуттґартському конґресі ФДП Делер говорив про кінець „ери Аденауера" і про те, що аж тепер скінчиться панування кліки і буде „можливо завести в Німеччині справжню демократію". Очевидно, останнє слово матиме німецький виборець восени наступного року, бо до того часу ніякі, навіть найбільш полум'яні промови опозиціонерів не всилі змінити факту, що ЦДУ при владі і до кінця каденції при ній залишиться. Давати сьогодні будь-які прогнози щодо висліду виборів 1957 р. було б справжнім гохштаплерством. А проте, можна запримічувати тенденції, які при наявності цих самих об'єктивних даних за рік, що їх маємо сьогодні в Федеративній Республіці Німеччина, можуть надати нове обличчя німецькій політиці. Отже, носієм дотеперішньої німецької політики була т. зв. мала коаліція, тобто ЦДУ і малі партії: ФДП, ДП (Німецька партія) БГЕ (Бунд гайматфертрібенер унд ентрехтерер). Тоді як ДП ледве здобулась на додержання 5% клявзулі, що уможливила їй вислання до парляменту кількох послів, дві інші, БГЕ і ФДП, вже вспіли поколотися і втратили у виборців багато на повазі. Не виключене, отже, що німецький виборець у 1957 році р. віддасть свій голос за одну із двох великих партій, за ЦДУ або СПД. В цьому випадку знову ж створення великої коаліції, на зразок Австрії, має багато виглядів правдоподібности, а на днях заключене порозуміння між ЦДУ і опозицією — СПД щодо зміни конституції відносно вбудовання в неї закону про німецькі збройні сили, дають підстави допускати, що в цьому напрямі йде відповідний зондаж збоку обидвох великих партій.

При наявності таких тенденцій вже сьогодні говорити про кінець „ери Аденауера" є нічим більше, як пропаґандивним гаслом одного малого партійного боса, який протягом років докладав всіх зусиль, щоб биттям політичної порцеляни робити себе популярним. Інша справа, що вибори 1957 року можуть дати новий напрям німецькій політиці, але ця матерія належить до категорії спекуляцій, можливості яких дуже великі.

М. Заозірний

ХОЛОДНА ВІЙНА

Таку назву одержали відносини між демократичним та комуністичним таборами держав, що встановилися після закінчення другої світової війни. За цих відносин для створення мирних умов, якщо взагалі вони будуть будь-коли створені, потрібно багато більше часу, як для ведення самої війни. Отже, після закінчення війни мир не настав, а світ опинився в стані льокально порушуваного комуністичним табором перемир'я, яке кожної хвилини може бути порушене в маштабі світовому.

Наслідком поділу між згаданими таборами ряду країн, утворилися численні півдержави, що в дальшому воюватимуть між собою і що половина їх перетворена на нові вихідні позиції для нападу комунізму на вільний світ.

Комуністичний світ докладає універсальних зусиль, щоб придбати якнайбільше союзників та створити передумови для політичного розладнання запілля свого противника. Навіть сама недавна совєтська пропозиція про мир із ЗДА була лише одним із засобів тієї війни.

Єдиною причиною усіх цих особливостей нашого часу є вихід на історичну арену нової сили — комунізму. За небагато десятиліть ця сила всередині СССР виросла у жорстокого рабовласника та нещадного експлюататора, а назовні — у грізного могильника свободи вільних народів.

Метою комунізму було, є і буде — охопити собою всі народи плянети, зліквідувавши всі інші державні та соціяльно-економічні системи. Саме для цієї мети комунізм з'явився і від неї ніколи не відмовиться, бо таке відмовлення означало б для нього політичне самогубство. Якщо простежити діяльність прапороносця комунізму — КПСС, що є необмеженим господарем всього існуючого в СССР, то легко помітити, що всі без винятку її заходи як всередині країни, так і зовнішні, підпорядковані здійсненню цієї її основної мети.

У державному гимні СССР, що з тактичних міркувань недавно був переданий пануючій там партії, ці цілі виявлені з граничною ясністю, а відмовлення від них карається там як найтяжчий злочин. Готування до „останнього й рішального бою" Комуністична партія ніколи не припиняла, хоч, залежно від обставин, методи того готування змінювалися. За всяких таких змін на Заході ніколи не бракувало добродушних оптимістів, що, на неосвідомлену ними спілку з комуністами, вигадували й пускали „в люди" всілякі рожеві надії, допомагаючи тим комунізмові морально й психічно заколисувати та роззброювати Захід. Урочисто підписаних умов уряд СССР додержував лише доти, доки це було в інтересах комунізму, і порушував їх негайно, як тільки вони переставали тим інтересам служити. Один американський конґресмен заявив, що з відомих йому 52-х умов уряд СССР порушив 50.

Все це показує, що наш час є лише проміжним між мілітарними авантюрами комунізму. До нових авантюр СССР готується не лише в галузях промисловій, фінансовій, технічній, транспортній, але особливо в галузях політичній та психічній.

Останні події показують, що самої лише матеріяльно-технічної переваги для перемоги над ворогом не досить. Війна тепер наполовину виграється або програється ще до її початку заходами психічного, політичного та іншого характеру, що їх застосовують сторони. Об'єктивність вимагає визнати, що в корис-

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК (УВАН)

ШЕВЧЕНКО

Річник 5.

(1)

ЮРІЙ СЛАСТІОН

ОПАНАС СЛАСТІОН — ПЕРШИЙ ІЛЮСТРАТОР ШЕВЧЕНКА[1]

14-го грудня 1955 року минуло сто літ з дня народження артиста-маляра Опанаса (Афанасія) Сластіона, що йому судилося стати першим ілюстратором Шевченка та правдивим його інтерпретатором в образотворчому мистецтві.

1956-й рік є також ювілейний, бо саме тепер минає сімдесят літ від появи у 1886 році першого ілюстрованого Шевченкового твору: першої найбільшої й найвідомішої праці мистця, а саме — ілюстрованих ним „Гайдамаків" Шевченка.

Хоч Сластіон творив не тільки на теми Шевченка, а добра половина його мистецького доробку не має видимого безпосереднього зв'язку з Шевченком, та все ж серед українського загалу є він найбільш знаний — саме як знаменитий ілюстратор „Кобзаря", а вся його мистецька творчість пов'язується у нашій свідомості з Шевченком. І мабуть, що цей погляд вірний, бо деякі важливі моменти з біографії Сластіона, а зокрема праця його в молодих роках для Шевченка, також характер і спрямованість його мистецької творчости, виказують такий великий вплив Шевченка, що, здається, не помилимося, коли скажемо, що в особі Сластіона — людини, мистця й громадянина — все має печать духу Шевченка.

Серед всіх тих чинників, що формували творчу індивідуальність Сластіона та давали напрямок його мистецьким змаганням — може найголовнішим чинником була Шевченкова муза, що вже в юності захопила й надхнула майбутнього мистця і першим покликала його до активної співтворчости, так само як потім кликала ще багатьох українських мистців слова, пензля, різця, музики, — мистців, що знаходили й знаходять у творах та особі великого Кобзаря невичерпне джерело надхнення для своєї творчости.

Хіба можливо, наприклад, відділити музичну творчість Миколи Лисенка від поетичної творчости Шевченка? Так само неможливо відділити від неї й малярську, зокрема ілюстраційну графічну, творчість Опанаса Сластіона. Обидва вони велику і може кращу частину свого таланту віддали Шевченкові і обидва були творцями нової доби у мистецькому втіленні та інтерпретації Шевченкових поетичних образів та в історії українського мистецтва, кожний у своїй галузі. Обидва горіли Шевченковою любов'ю до України і на вівтар її поклали всі сили свого творчого духу. Це зблизило їх особисто й було основою їх приятелювання.

Отже серед різнородних творів українського мистецтва, пов'язаних з Шевченком, зокрема в українському малярстві, великим і важливим розділом є творчість О. Сластіона.

Чимало відомостей, що допомогли б відтворити його образ, як людини, громадянина, мистця й науковця, можна було б знайти в різних чисельних його статтях, розвідках та спогадах, що розкидані по старих українських, українознавчих та інших журналах і часописах з-перед першої світової війни, як от: „Кіевская Старина", „Рідний Край", „Рада", „Искусство, живопись, графика и худ. печать", „Южный Край" та інші, а також по деяких підсовєтських українських виданнях кінця 20-х та початку 30-х років: Інституту Шевченка та Всеукраїнської Академії Наук (Спогади про М. Лисенка), а головно — в написаній О. Сластіоном монографії про мистця П. Мартиновича.

Крім цих безпосередніх джерел є чимало й джерел посередніх: різного роду праць з тих галузей мистецтва та науки, де Сластіон доложив свого доробку, джерел, які висвітлюючи його добу, допомагають знайти місце його в історії нашого мистецтва, і в певній частині яких знайдемо згадки та відомості про нього. Також в деяких мемуарах українських діячів за період часу від останньої чверти минулого сторіччя, та в інших спогадах з тих часів можна зустріти згадки про нього.

На жаль, більша частина згаданих друкованих джерел є для нас недоступна і тому писати про нього доводиться, користуючись лише невеликою частиною тих джерел, що їх, і то певно ще не всі, пощастило розшукати тут, в Америці.

Як відомо, серед усіх творів Шевченка, що були видані, починаючи з 1840 року, не було аж до 1886 р. жадного ілюстрованого твору. І це якраз тоді, коли виходила величезна кількість найрізноманітніших ілюстрованих видань. Шевченко, виходить, не імпонував мистцям, вони його сюжетами не цікавились і майже пів сторіччя уникали ілюструвати його твори . . . Явище, на перший погляд, незрозуміле і неймовірне.

Щоправда, деякі мистці (К. Трутовський, Л. Жемчужніков, М. Мікєшин) іноді зверталися в цім часі до Шевченкових тем і зробили декілька шкіців чи рисунків, з яких дещо було опубліковане в тодішніх періодичних виданнях.

Хоч ці рисунки, ізольовані від Шевченкових творів, не могли безпосередньо доповнювати сприйняття читачем Шевченка, то все ж вони разом з іншими рисунками цих та інших мистців на українські теми складалися на утворення загального невірного уявлення про Україну та її історію, бо не відбивали доби, оспіваної Шевченком, не показували України тих часів, що їх відтворював Шевченко, а їх емоційний, чуттєвий бік не підносився до рівня Шевченкових образів та ідей. Вони не могли викликати тих настроїв, що їх викликає читання Шевченкової поезії, і не мали на людську психіку того впливу, який робила поезія Кобзаря. Цікаво, що, звертаючись до Шевченка, мистці брали лише твори, де героїв виведено селянами: бідними, нужденними, страждаючими. Тут бачимо такі неодмінні аксесуари України: сіра свитина, торбинка за плечима, драна одежа, босі ноги, похилена хата і т. п. Отже український нарід мистці представляли як злидарів і жебраків, і цим вони понижували Україну, зводили Шевченкову поезію на нижчий рівень, не допомагали Шевченкові, а несвідомо шкодили йому й Україні.

[1] Доповідь на конференції Денверської Групи УВАН 5 лютого 1955 р.

ДІВЧИНА

Червоною хустиною вона
Своє волосся русе пов'язала,
Та мичка вибивається одна,
Насмішкувата й нібито недбала.

Іскряться очі з-під стрілчатих брів,
Немов на чудо дивляться незнане,
І хто б не йшов, і хто б куди не брів,
Чи навіть біг, — а перед нею стане.

Говорить, як співає, а співа —
Немов пісень іще й не чув ти доти . . .
З-під білого сміється рукава
Її рука засмагла від роботи.

Погляне — і душі осяє дно,
І все відкриє, що було закрите,
І серцю дивно: та невже воно
Ще й досі здатне солодко боліти?

М. РИЛЬСЬКИЙ

ХОЛОДНА ВІЙНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

туванні такого роду зброєю Совєти виявили чимало сприту, ініціятиви та винахідливости в той час, як для Заходу цей вид готувань до майбутніх подій все ще лишався новим, він його не доцінює, а питання політичного зміцнення власного запілля для нього ще й тепер лишається загальною й туманною формулою. Ще й досі немає ознак того, що Захід засвоїв бодай основні соціологічні принципи та засоби такого роду боротьби. Зневажати зброю ворога можна, але перемога здобувається не зневагою, а застосуванням ще ефектовнішої зброї.

Щоб ці слова не здалися загальними, наведу такий приклад:

Минуло більше як рік, коли з свого пропаґандивного архіву Совєти видобули й пустили в обіг гасло про мирне співіснування між державами. Цим на свій бік вони привернули не лише, так би мовити, світового міщуха, але також професійних пацифістів типу індійського заклинателя комуністичних зміїв. У відповідь на це на Заході виголошено кілька промов, зроблено кілька непереконливих заяв, але загальне враження склалося не на користь Заходу. Чи можна було в цій совєтській атаці мати ліпшу поставу та відбити її?

І можна було, і потрібно було!

Для цього з метою ліпшої інформації підсовєтського населення треба було поставити в Москві вимогу припинити радіозаглушування, вимогу припинити політичні переслідування підсовєтського населення, звільнити політв'язнів, зліквідувати концтабори, цензуру і т. д. під рівною для всіх контролею ОН.

На такого роду „мир" з власним населенням совєтський уряд ніколи б не погодився. Але підсовєтське населення відчуло б у Заході свого друга й захисника.

Ніколи ні на хвилину не слід забувати, що всилу відомих причин СССР є країною, найвразливішою на добру й розумну пропаґанду. Крім того, досвід останньої війни показав, що, залежно від власної постави та пропаґанди, Захід може мати в СССР або численні мільйони приятелів та друзів, або такі ж мільйони безкомпромісових ворогів. Це для майбутнього буде вирішальним чинником, і ним не варто легковажити. Адже у випадку війни це означатиме не лише висоту матеріяльних та людських видатків, але й самий її вислід.

Утворена ситуація була б сприятливою для Заходу. Але тут починається новий, вищий етап боротьби, що для декого вже зовсім незрозумілий і відстрашуючий: Виявилося, що для Заходу багато легше й простіше утворити дискусійний клюб типу КЦАБ, як робити поважну справу, хоч для уважного ока з самого початку було видно підозріле походження й сумнівну вартість цієї фікції. На нашу думку, ідея КЦАБ'у відіграла ту саму ролю, що й ідея „круглих кораблів", яку, на початку нашого століття спритні агенти однієї розвідки посіяли в головах деяких міністрів російського уряду, щоб затримати розвиток російської військової фльоти й полегшити перемогу Японії. „Круглий корабель" КЦАБ'у на кілька років затримав розвиток політичної думки і дав можливість противникові загніздитися у політичній порожнечі.

Рацію матимуть ті, хто вкаже на епізодичність цієї акції. Але й сама большевицька атака була епізодичною. Для довгочасної дії Захід мав інші засоби. Слід, одначе, визнати, що він марнував свої можливості, і їх тепер є менше, як було раніше, хоч його вихідні позиції на початку холодної війни були набагато вигідніші, як позиції совєтської сторони.

Щоб і ці слова не здалися загальними, наведу бодай одну з втрачених Заходом можливостей.

Серед ряду політичних помилок, що їх під час останньої війни й після неї допустився уряд СССР, була й така: полонених, що потрапили до його рук, перетворювано на довголітній ясир комунізму. Якщо б Захід своєчасно спромігся цю помилку належно використати, то він міг би завдати комунізмові таких тяжких ударів, зокрема по боєздатності його армій, що від них комунізм ніколи би не міг оправитися. Для цього треба було утворити щось на зразок „Товариства захисту прав воєннополонених". Виникнення такого руху саме в ЗДА небагато лишило б від роками старанно вихованої у совєтського населення ненависти до ЗДА.

Система допомоги економічно відсталим країнам є добра, але дорога і для Америки коштує мільярди долярів. Совєтська ж „допомога" виявилася лише у ввозі портретів своїх фюрерів та сотень добре вишколених аґентів. І хоч для голодуючих американська пшениця потрібніша, ніж портрети совєтських вождів і голословні обіцянки, все ж руками саме тих відживлених Америкою голодуючих совєти вибивають шиби у вікнах американських амбасад закордоном. Причина? Вона все таж: незвичність засобів нової форми боротьби.

У наш час міняються не лише окремі засоби боротьби але й самі форми її. Події швидко наростають, і все, що роблено не лише колись, але й вчора, може бути добре, але добре лише з точки зору вчорашнього дня. Мінливість форм і засобів у сучасній боротьбі є калейдоскопічною, і зупинятися на застарілих формах — це значить втратити ініціятиву і програти боротьбу.

Небезпека полягає не лише в тому, що визнання цього може прийти запізно, але й в тому, що і після визнання Захід не знайде в собі ні можливости, ні сили виправити власні помилки.

Це і є причиною сумнівів та тривоги, що наростають у світі.

ЗОЯ І. РАЙМОНД КРОСС

Дня 11-го лютого ц.р. відбулося в Sacred Heart Church, South Amboy, N. J. відчання Інж. мех. лейтенанта авіяції РАЙМОНДА І. КРОССА з панною ЗОЄЮ ЗАВУДЬКО, ляборанткою електро-хемічної лябораторії.

Після прийняття гостей, того ж дня у вечорі молоді віїхали у відпустку до Флориди.

Фото by Don Linster.

Після 32-ої Міжнародної Жіночої Виставки в Ню Йорку

Коли час віддалив нас від виставки, що була складовою частиною Міжнародної Жіночої Виставки від 7—13 листопада м. р. в Арморі, а ми станули перед обличчям сформування УЖВКомітету для будучої праці на 1956 р., заходить конечність поділитись із Громадянством деякими думками і нашими враженнями.

У зв'язку з нашим виступом проти новітнього поганства — атеїстичного і тоталітарного комунізму, яким Москва скувала від 40 літ українські землі за залізною заслоною та спонтанним виявом підтвердження Громадянства, що Україна була християнською на протязі 1000 літ і що за християнську Україну український народ бореться ще і сьогодні — ми одержали ряд привітань і ґратуляцій, а то: благословення від Св. Отця Папи Пія XII, Керівника Священної Східної Конґреґації в Римі — Його Еміненції Кардинала Євгена Тіссерана, Архиєпископа А. Г. Чіконьяні — Апостольського Делеґата ЗДА у Вашинґтоні, Архиєпископа Кир Івана Бучка в Римі, Архиєпископів: Кир Василія Ладики і Полікарпа в Ню Йорку, Єпископів: Фултона Шіна з Ню Йорку, Кир Амвросія Сенишина зі Стемфорду, Кир Максима Германюка, Кир Андрея Роборецького з Канади. Наспіло теж побажання від імени Президента Д. Айзенгавера та письменне признання за працю від Національного Жіночого Інституту за підписом Аделі Скатт — президентки.

Зваживши всі труднощі, що йшли в парі із головною ідеєю останньої виставки: глибокі джерела, з яких росла і розвивалась культура нашого народу і ярмарське тло виставки, з другого боку побоювання, щоб не спрофанувати ідеї, все ж таки зробити її приступною і зрозумілою для пересічного американського глядача та по-мистецьки промовистою, у своїй совісті ми можемо собі сказати — ми упорались.

На останній виставці ми показали не тільки наше прекрасне старе й сучасне мистецтво і традицію нашого народу, але передусім працювали ми над збудженням зацікавлення в американців українським виставковим відділом, Україною і українською визвольною справою. „Ню Йорк Таймс" із дня 7 листопада приніс нам довшу статтю і в ній відзначив 1000-ліття християнської України і писав про український відділ на Міжнародній Жіночій Виставці. В цьому місці ми переконались, що маємо мало симпатиків, а багато ворогів. Навіть серед етнічних груп, в колі яких проходить виставкова праця, буває ворожість та нешляхетне суперництво. Тому й на будуче цей відтинок вимагає солідної підготовки і нам треба не тільки із виставкової бази — а з загально - української добувати щораз більше прихильників у вільному світі для нашої визвольної справи. За правдивий успіх ми вважаємо присутність на виставковій галі в ряді національних прапорів і нашого, тільки національного прапору.

Хоч український виставовий відділ не одержав спеціяльного відзначення, за те ми відчуваємо, що добули духовий примат, який маємо задержати на будуче!

В цій виставковій праці взяло участь поверх 150 осіб — і їм та всім, що причинилися до її успіху, ми складаємо щиру подяку.

В останньому нашому слові, звертаємось до всього зорганізованого українського жіноцтва Ню Йорку й околиці, щоб не легковажило собі українського виступу на такому широкому американському форумі — як Міжнародна Жіноча Виставка, — яку відвідують щорічно десятки тисяч американців і кореспондентів всілякої преси, а щоб щороку цю працю поглиблювати, відсвіжували та розбудовували.

УЖВКомітет в Ню Йорку.

З концертової залі

Вечір музики в Л. М. Клюбі

Виконавці: Наталія Андрусів (сопрано), **Володимир Баб'як** (флейта), **Роман Савицький** (фортепіяно)

В п'ятницю, дня 3-го лютого 1956 р. в залі Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку відбувся вечір камерної музики. Частина програми була присвячена творчості композитора В. А. Моцарта з нагоди 200-ліття з дня його народин. З творів Моцарта виконано арію Церліни „Batti, batti, o bel Masetto" з першого акту опери „Дон Жуан", „Алилуя" з мотету „Exsultate, Jubilate" та концерт Д-дур для флейти. Цей другий концерт В. А. Моцарта для флейти (К. 314), до речі, був призначений спочатку для гобої. Композитор написав його ще в 1777 р. для одного зальцбурзького гобоїста (в ориґінальній тонації Ц-дур). Щойно опісля в Мангаймі 1778 року Моцарт перетранспонував його до тонації Д-дур і в майже незміненому виді призначив його для флейти. Дальша програма вечору була зложена з творів українських та західньо-европейських композиторів.

Незвичайно цікавим виконавцем пісень на цьому вечорі була **Наталія Андрусів**. Її ліриколькоратурне сопрано, оперте на доброму вокальному вишколі, наповняло виконання пісень шляхетним тембром тону, покритого серпанком шарму. Можна б мати застереження щодо деяких віддихових цезур (Моцарт, арія Церліни). Зате співачка зуміла як слід віддзеркалити жанровість окремих пісень, наприклад, кокетливість та каприз в пісні Л. Деліба „Дівча з Кадізу", сентиментальний настрій в пісні Д. Січинського „Бабине літо" чи вкінці тужливість чи пак патос в зворушливій пісні В. Балтаровича „Чорні хмари в полоні", яка глибоко занурюється в тонаціях гуцульського пейсажу.

Виконавцем концерту Д-дур Моцарта був **Володимир Баб'як**, відомий соліст Львівської опери, що недавно прибув до Ню Йорку, після 8-річного перебування в Швайцарії, де виступав як соліст з симфонічною оркестрою і в радіо. В. Баб'як, крім концерту, виконав дуже цікаве Концертіно, оп. 107 французької композиторки Сесилії Шаменад. Зокрема у виконанні цього твору В. Баб'як виказав бездоганне знання свого інструменту, володіючи як слід всіма технічними засобами концертового виконавця.

Акампаніював з клясичною стриманістю **Роман Савицький**. Він радше був стимулятором ідей, які опісля розвивали самі солісти.

Зважаючи на мистецьку якість та на успішний рефлекс збоку нашої музичної публіки треба за всяку ціну культивувати такого типу концерти та поширювати й на майбутнє.

Ігор Соневицький

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Загальні Збори Філії УККА

В неділю 26 лютого ц. р. відбулись в залі Товариства Українських Американських Горожан Загальні Збори філії Українського Конґресового Комітету у Филаделфії. Филаделфійська Філія УККА має 67 членів-організацій. На Збори явилось 47 управнених представників цих організацій, репрезентуючи весь актив Филаделфії. Зборами проводила президія у такому складі: пп. Іван Поритко (предсідник), Мирон Ганушевський, Сергій Євсевський (заступники), Володимир Михалюс і Петро Мірчук (секретарі).

Звідомлення про працю Філії склали члени Екзекутиви, а саме: д-р Володимир Ґалан (голова), Петро Ґенґало (секретар), Остап Тарнавський (фінансовий секретар) і Теофіль Бак Бойчук (організаційний референт). Останній рік праці Філії пройшов у повній співпраці всіх організацій, без уваги на групові чи політичні приналежності. Управа Філії повела всі намагання, щоб скоординувати всю громадську і політичну діяльність на терені Филаделфії. Зовнішнім виявом того були переведені Управою Філії імпрези, головно Академія в честь Тараса Шевченка, влаштована всіма мистецькими силами для старшого громадянства, як теж окремо для шкільної молоді. Велику консолідаційну працю Філії УККА у Филаделфії виявило врочисте відзначення Січневих Роковин. Це свято влаштувала Філія УККА при співдії всіх організацій на терені Филаделфії і воно випало справді величаво. Урядове проголошення „Українського Дня" у Филаделфії, ще більше піднесли значення цього свята.

Фінансовий звіт вказує на зменшення платности національного датку в останньому році. Але успішна діяльність Управи Філії УККА на терені Филаделфії дає новий атут для переведення збірки і в останньому часі завважується піднесення платности. Треба вірити, що національний даток на терені Филаделфії зложать бодай усі ті платники, які складали цей даток у попередніх роках.

В багатій і річевій дискусії, що її вели представники різних організацій заторкнено цілу низку актуальних проблем. Обговорено справи зовнішньої пропаґандивної діяльности, як теж справи зв'язків й актуалізації української проблеми в американському світі. Минулорічна діяльність Управи Філії УККА у Филаделфії вказує на піднесення політичної діяльности, хоч у цьому часі позначився деякий упадок у фінансовому секторі. Ці два сектори і політичний і фінансовий мусять іти впарі, бо політична діяльність вимагає фондів.

Широко обговорено справи молоді. Вирішено створити спеціяльну референтуру для справ шкіл українознавства (у Филаделфії діють дві такі школи). Представник Студентської Громади підніс справу студій і подав, що 25 відсотків американської молоді вчиться у високих школах. Українська громада повинна подбати, щоб 30 відсотків її молоді пішло у високі школи. Треба підтримувати студії в Учительських Каледжах, бо це дало б змогу українцям дістати працю в американських школах. У цій ділянці є велике запотребування на фахівців.

Номінаційна Комісія у складі: д-р Микола Рибак, Володимир Басюк, Дмитро Василащук, Петро Ґенґало і Мирон Утриско виготовила персональний склад Нової Управи, випрацьований на базі якнайтіснішої співпраці з усіма політичними угрупованнями і всіма організаціями на терені Филаделфії. Пропозиція Номінаційної Комісії щодо майбутньої Управи була одноголосно схвалена Загальними Зборами. На тій основі до складу нової Управи Філії УККА у Филаделфії обрано — до Екзекутиви: д-ра В. Ґалана, д-ра М. Рибака, М. Ганушевського, П. Ґенґала, О. Тарнавського, Т. Бак Бойчука, С. Євсевського, Д. Василащука, М. Утриска, П. Лимаренка, Ю. Гаврилова, В. Масюка і д-ра М. Ценка; до Контрольної Комісії: Івана Поритка, В. Басюка, пані Олену Штогрин, Ст. Слободяна і Р. Беднарського; до Товариського Суду: Панаса Панасюка, д-ра П. Мірчука, Ст. Новоженюка, пані Анну Сивуляк і д-ра І. Скальчука.

Збори схвалили теж плян праці Філії в наступному діловому році, про що реферував організаційний референт Т. Бак Бойчук. У пляні праці на майбутнє виділено такі сектори: консолідація, репрезентація української справи перед американським світом і здорова побудова фінансової бази для праці Філії.

Треба вірити, що дальша праця Управи Філії УККА ще більше затіснить ту консолідаційну співпрацю, яка вже має свої основи у Филаделфії. Збори постановили теж звернутись до УККА, як керівного чинника нашого громадського і політичного життя з вимогою добитись повної консолідації у всьому нашому народньому житті.

Останні Загальні Збори Філії УККА у Филаделфії, які закінчено відспіванням Національного Гимну, були завдяки своїй річевості і громадській поставі всіх делеґатів будуючою і цементуючою подією в житті української громади у Филаделфії.

Т.

ЗДА висилають літаками „залізні легені" до Арґентини

Вашингтон — Державний департамент, летунство і інші добродійні організації постійно працюють над тим, щоб вислати літаками якнайбільше число „залізних легенів" до Арґентини, де тепер, в літньому сезоні, дуже поширюється недуга дитячого паралічу (поліо). Досі зареєстровано коло 800 випадків цієї недуги, головним чином в районі Буенос Айрес. Щодня шість дітей хворіє на поліо. Буенос Айрес просило про 150 машин, які вможливлюють хворим на поліо віддихати і тим способом рятують їхнє життя. Державний департамент, щоб втримати приязні відносини з новим демократичним урядом Арґентини, вирішив ужити військових літаків на те, щоб якнайшвидше переслати „залізні легені" до Арґентини. Ці літаки мали б відлетіти з військових летунських баз в Бостоні і Ню Йорку. Дехто подає, що в цій акції мали б взяти участь 26 літаків, а з інших джерел говорять про 31 літака.

ДОЗВІЛ ДЛЯ УТІ ПРИЙМАТИ СТУДЕНТІВ-НЕІМІҐРАНТІВ

У листі з 16-го лютого ц. р. Управа іміґрації й натуралізації в Ню Йорку повідомила дирекцію Українського Технічного Інституту про те, що до Інституту можна приймати на навчання й студентів - неіміґрантів, тобто тих, які приїжджають до ЗДА тільки вчитися. Це значить, що від цього часу в УТІ може вчитися українська молодь з усіх країн вільного світу. Для цього треба тільки звернутись до американського консулату, подавши довідку з УТІ про прийняття даної особи на повний курс навчання, а також інші потрібні для одержання візи відомості. В цій справі треба звертатися на адресу:

Ukrainian Technical Institute
320 East 14th Street
New York, N. Y. USA

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2nd Av.

З Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що в п'ятницю 9-го березня відбудеться доповідь д-ра Голіята на тему: „Панорама польської еміґрації".

Початок о год. 8-ій вечора.

АРІЗОНА КРАЇНА СОНЦЯ

Багато наших людей, що живуть на Сході, часто запитують про умовини життя в Арізоні. Щоб окремо всім не відповідати, бажаю на сторінках „Свободи" подати зацікавленим загальні інформації про умовини життя та клімат Арізони.

Західній стейт Арізона це пустинний стейт, начисляє нині понад один мільйон мешканців, та в останніх літах росте дуже прискореним темпом. Причиною такого скорого розросту Арізони є його теплий клімат, який щороку стягає все більше людей, які терплять на бронхіт, астму, ревматизм ,чи носові хвороби, на які то недуги клімат Арізони дуже помагає. Столицею Арізони є місто Фінікс, яке нині з присілками начисляє 335,000 мешканців. Фінікс це, велика оселя гарних партерових домів, широких вулиць, насаджена густо різними полудневими деревами як пальми, помаранчі, цитрини, оливки чи фіґи. Яким темпом росте Фінікс, видно з того, що ще в році 1940 Фінікс мав всього 65,000 мешканців. Що-року Фінікс збільшується на 25,000 мешканців. Другим більшим містом Арізони є місто Вусан 90,000 мешканців, де є осідок католицького єпископа Арізони, великий університет, та де є сильно розвинена летунська індустрія.

Мешканцями Фініксу є здебільша такі катеґорії людей: 1. багачі, які мають тут свої доми на зиму; 2. емерити, які в лагідному кліматі доживають літ; 3. хворі на віддихові чи ревматичні недуги; 4. тут роджені автохтони.

Державне Бюро Погоди говорить про Фінікс так: Фінікс має клімат типу пустинного, малі річні опади дощу, та малу відносно вогкість. Пересічна денна річна висота вогкости виносить 29%. Фінікс — це велика долина, оточена горами. Сонце світить пересічно в році в 85%. Зима лагідна, з рідкими приморозками. Дощі перепадають в лютому та серпні, та недовго. Весна суха, тепла до 90%. В літі гарячь доходить нераз понад 100°, але сухо Державне Бюро Погоди називає Арізону як найсухішу, найбільше сонячну та чисту частину ЗДА. Фінікс має чотири каледжі, всі школи середні, школи ремісничі, школу фризієрську та Академію плекання краси для жінок. З іншими стейтами Фінікс є получений двома залізничими лініями, автобусами, та дуже розвиненою летунською комунікацією.

З ростом населення, росте також індустрія Фініксу. Фінікс має нині велику фабрику алюмінію, фабрику частин для літаків, фабрику телевізійних і радіових апаратів. Плянують будову нової великої фабрики літаків. Працю дістати можуть чоловіки таких фахів: електроніки, автомеханіки, креслярі, фризієри, а для жінок є такі праці: фахові секретарки, медсестри, фризієрки та кельнерки. Багато різної праці дають готелі та ресторани. Кошта прожитку подібні як на Сході. Висота чиншу за помешкання чи купно хати подібні як на Сході. Помешкань не бракує, тому, що щороку дуже багато добудовують нових домів. Купити нові доми можна на дуже корисних умовах. В Фініксі під ту пору живе около 120 українців, та мають власну організацію Українську Громаду. Українці католики мають душпастирську опіку від священиків, які перебувають на лікуванні, чи від доїжджаючого до них священика з Лос Анджелес.

О. Г.

● **Письменник** Едвард Л. Бернейс заявив, що тепер тільки 17 відсотків американців читають книжки, а в 1937 році читало 29 відсотків. Видавництва і книгарні мусять знайти спосіб, як збільшити число продавних книжок.

● **Демократичний губернатор** стейту Тексасу, Аллан Шіверс, який голосував за Айзенгавера, заявив, що цього року він не буде кандидувати на жадний публічний пост. Шіверс займає становище губернатора вже третю каденцію.

● **Параґвайський уряд** обнизив вартість своєї валюти, і тепер один ґварані коштує вже не 4.9 цента, як було досі, а 1.66 цента. Це зроблено в порозумінні з Міжнародним Монетарним Фондом.

● **Минулого року** в стейті Ню Йорк продано 3,500,000,000 ґалонів газоліни для авт. Це вже 12-ий рік зряду збільшується число ґалонів газоліни, проданої для авт.

● **Радіовисильня в Каїро** веде щораз завзятішу кампанію проти панування Англії і Франції в Африці. Вона відповідає світоглядові єгипетського прем'єра Ґамаля Нассера, який у своїй книжці „Філософія революції" гостро осуджував факт, що 5,000,000 білих европейців панують над 200,000,000 кольорових африканців. Англійський міністер закордонних справ Ллойд вилетів до Каїро, щоб обговорити з Нассером також і цю справу.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ В ІРІ, ПА.

Делеґація Відділу УККА в складі: П. Марія Вовк, Михайло Пеленський і Володимир Вітковський (40 Від. УНСоюзу) приймають дня 20 січня ц. р. від мейора міста Ірі, Достойного Артура Ґардиера — його проклямацію про те, що 22 січня є Днем Української Незалежности, в якім то дні всі мешканці Ірі — повинні з'єднатися з українцями та бажати їм скорого визволення України з московсько - комуністичного поневолення.

Ґолдвотер признався, що дістав гроші на виборчий фонд від директора Кека

Вашингтон. — Республіканський сенатор із Арізони Беррі Ф. Ґолдвотер заявив на телевізійній програмі АБК, що дістав гроші від директора нафтової фірми „Супіріор Ойл Компані" в Каліфорнії на виборчий фонд. Сенатор Ґолдвотер твердив, що не бачить причини, чому не може бути членом сенатської комісії, яка має досліджувати справу сторонніх впливів на Конґрес. Директор Кек часто згадуваний в дотеперішніх дослідах в справі пропонованої суми 2,500 долярів сенаторові Кейзові, якої то суми той сенатор не прийняв, не хотячи бути запідозрений в тому, що голосував за газовим законопроєктом внаслідок цього хабару. „Якщо Кек любить той напрям, за яким я голосував, казав сен. Ґолдвотер, то він має право дати гроші на мою виборчу кампанію." Сенатор Ґолдвотер твердив, що й деякі демократичні сенатори дістали гроші від директора Кека на виборчу кампанію.

Секретар здоров'я нараджується про запаси вакцини

Вашингтон. — Секретар здоров'я, виховання і добробуту Маріон Б. Фолсом відвідав чотири фабрики, які продукують вакцину д-ра Солка, і нараджувався в справі продукції вакцини для запотребування на найближчий сезон. Фолсом має відвідати ще одну фабрику і тоді, в найближчому тижні, здасть звіт про стан продукції цього ліку. Представник департаменту здоров'я заявив, що, згідно з теперішнім станом, не буде доволі вакцини Солка, щоб нащепити всіх дітей і вагітних матерів, які найбільше виставлені на небезпеку. Тепер мають дозвіл продукувати вакцину проти поліо такі фабрики: Ілай Ліллі Компані в Індіянополісі, Парк-Дейвіс і С-ка (Дітройт), Ляборaторії Вайета (Марієтта, Па.), Петман Мур (Сіонвілл, Інд.) і Шарп і Дом (Филаделфія). Фірма Каттер Ляборaторії в Каліфорнії не продукує вакцини, бо в її продукції появилися були живі віруси поліо.

Члени уряду за тим, щоб ЗДА були членом Організації для Торговельної Співпраці

Вашингтон. — На Комісії Способів і Метод в Палаті Репрезентантів зізнавали три члени кабінету президента Айзенгавера і всі вони висловилися за тим, щоб ЗДА були членом Організації для Торговельної Співпраці. ОТС — це організація, яка існує при міжнароднім Договорі для Справ Тариф і Торгівлі, до якого належать 35 держав, в тому і ЗДА. На Комісії зізнавали секретар скарбу Джордж М. Гомфрі, секретар торгівлі Сінклер Вікс і секретар праці Джеймс П. Мічелл та асистент секретаря оборони Ґордон Ґрей. Всі вони зі становища свого ресорту домагалися, щоб ЗДА стали членом Організації для Торговельної Співпраці, бо ця справа має ключеве значення в міжнародній торговельній проблемі. Ґордон Ґрей, заявив, що департамент оборони переконаний безпека грізна не тільки в військовій ділянці, але також в політичній, економічній і пропаґандивній ділянках. — Коли ЗДА приступлять до ОТС, казав Ґордон Ґрей, то тим ділом заманіфестують перед заприязненими державами і цілим світом, що вільний світ творить поважний і одноцілий фронт для комуністичної аґресії в економічній ділянці. Секретар торгівлі Вікс заявив, що ця країна займає панівне становище в міжнародній торгівлі і тому їй повинно залежати на тому, щоб Договір для Справ Тариф і Торгівлі добре функціонував, а це може статися тільки тоді, коли ЗДА будуть також і членом Організації для Торговельної Співпраці. Секретар праці Мічелл сказав, що більш як 4,000,000 робітників працюють у таких продукціях, які залежні від експорту і імпорту, і тому і робітництво підтримує внесок, щоб ЗДА були членом ОТС.

● **Генрі Морґентав,** американський секретар (міністер) фінансів під час війни, відвідав у столиці Індії прем'єра Неру. Морґентав, як відомо, був автором пляну перетворення Німеччини в „картопляну країну". Він не підозрівав, що його заступник Вайт був совєтським шпигуном.

ВСЯЧИНА

МАЮТЬ ОДРУЖИТИСЯ ПІСЛЯ 50-РІЧНОЇ РОЗЛУКИ

Кораблем „Квін Елизабет" приїхала з Англії до Н Йорку 69-річна пані Сквайрес, яка є вдовою вже 24 роки. Її привітав у Ню Йорку 71-річний Норман Вудворд із Дорчестеру, Массачусетс. 50 років тому вони любилися в Англії, але посварилися, і наречений виїхав до Америки, де одружився, і має тепер 24 внуки і три правнуки. Минулого року померла його дружина, і він почав листуватися з давнішою своєю нареченою. Вона також вийшла була заміж, але 24 роки тому помер її чоловік. І вона має вже внуків. Тепер на просьбу Вудворда вона прибула до нього, де має з ним одружитися. Ця пара молодят матиме під час одружіння 140 років.

ЗАПЛАТИЛИ ПОНАД 600.000 ДОЛЯРІВ ЗА ІНФОРМАЦІЇ В СПРАВІ ПОДАТКІВ

Комісар Податкового уряду в Вашинґтоні Рассел С. Геррінґтон повідомив, що той уряд в минулому році заплатив 602,817 долярів тим своїм аґентам, які дали інформації, що допомогли стягнути податки від тих осіб, які стараються обманювати податковий уряд. Комісар не сказав, по скільки дістали ці 576 інформаторів, але загально відомо, що їм платиться деколи навіть по 10 відсотків від стягнених податків. Податковий уряд стягнув в минулому році 31,600,000,000 долярів прибуткового податку від приватних осіб і 18,200,000,000 долярів від корпорацій.

ДІСТАВ У СПАДКУ 140.000 ДОЛЯРІВ ВІД ЖІНКИ, ЯКОЇ НЕ ЗНАВ

Арджільський князь в Лондоні, який є шефом роду Кемпбелл, дістав у спадку 50,000 фунтів (140,000 долярів) від жінки, якої він зовсім не знав. Ця жінка називалася Еліза Сейл, мешкала в Гаві, і померла в грудні минулого року, маючи 88 років. Вона була донькою Джозефа Мекреґора Кемпбелла. Князь здогадується, що пані Сейл не мала нікого, кому могла б залишити свій масток, і тому залишила йому князеві Арджілу.

ЖІНКА АНГЛІЙСЬКОГО ЗРАДНИКА ОБДУРИЛА СИНА ВИНСТОН ЧЕРЧИЛА

Дружина англійського зрадника - шпигуна Донелда Макліна Мелінда обманула представників двох найвизначніших англійських родів Асторів і Асквітів та сина бувшого англійського прем'єра — Рендолфа Черчила. Коли її чоловік втік до Совєтів, вона просила їх, щоб допомогли їй, „невинній" в нічому виїхати до Швайцарії, бо в Англії їй докучають внаслідок чоловічої втечі. Представниці цих аристократичних родів містили листи в „Таймсі" в обороні Мелінди. Те саме зробив і Черчилів син Рендолф. Мелінда Меклин виїхала до Швайцарії, а звідтам виїхала до Совєтів, і тепер живе в люксусовій віллі коло Москви зі своїм чоловіком-шпигуном.

● **Англійський міністер** військових справ Волтер Монктон заявив у парляменті про плян уряду евакувати на випадок війни 12 мільйонів англійців з найбільше загрожених промислових міст. Один посол запитав його, як запляновано переводити цю евакуацію, коли одна атомова бомба може знищити Ліверпул, і цим спаралізувати всю залізничу комунікацію, яка залежить від доплину з Ліверпулю електричної енерґії. Монктон нічого на це не відповів.

● **Пані Рут Вінсент,** Олбані, Н. П., в пушці устриць знайшла дорогоцінну перлину. За цю перлину дають їй 100 долярів.

✝

Ділимось сумною вісткою, що дня 17-го лютого 1956 року в Шикаґо помер в наслідок нещасливого випадку

бл. п. ДМИТРО МАКСИМЮК

родом з Москалівки село, Косів повіт., Зах. Україна, проживши 68 років.

Покійний був першим директором Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо, був касиром Відд. 221 УНСоюзу в роках 1942-1954. Не залишив нікого з ближчої родини в Америці.

Похорон відбувся 20-го лютого при участі Приятелів і Членів Відд. 221 УНСоюзу, відпроваджено на цвинтар Ґрейсленд.

Вічна Йому Пам'ять!

Дирекція Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо

В десяту річницю смерти

бл. п. ДЕНИСА КОРЕНЦЯ

педагога і кооператора відправиться

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 11-го БЕРЕЗНЯ 1956

В НЮАРКУ Панахида в церкві св. Івана Хрестителя (вул. Мортон) вполудні після 12 г. Служби Божої

В ШИКАҐО Служба Божа в церкві св. Миколая 2238 W. Rice St.), о год. 10-ій рано, на які запрошує

РОДИНА

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Т-ва Сокіл Відд. 336 відбудуться в неділю, 11-го березня, о год. 1-ій попол. Просимо всіх членів прийти на збори і привести своїх знайомих, щоб записати до УНСоюзу і нашого Т-ва Сокіл. — Управа.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ, Відд 182 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го березня, о год. 2-ій попол., в залі парафіяльній 45-47 Говп Евеню, Пассайк, Н. Дж. Проситься членів прийти на збори та вирівняти свої місячні вкладки. — Управа.

ЧЕСТЕР, ПА. — Т-во Т. Шевченка Відд. 156 повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в неділю, 11. березня точно о год. 2-ій попол. в Громадськім домі. Просимо, щоби всі були присутні бо буде велика несподіванка. — В. Новак, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Б-во св. Николая Відд. 276 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го березня, о год. 2-ій попол. Проситься усіх членів прийти на час, є дуже важні справи до вирішення. Кожний член повинен зложити свій національний даток на УКК. — С. Іваницький, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. П. — С-во Рож. Пресв. Богородиці Відд. 36 повідомляє своїх членкинь, що збори відбудуться в суботу, 10-го березня, о год. 4:30 попол. в церковній залі 305 Гудсон Еве. Просимо членкинь прийти а довгуючих вирівняти свої залеглости. Приєднуйте нових кандидатів до нашого Відділу. З уваги на концерт Т. Шевченка збори відбудуться в суботу, а не в неділю. — Е. Ґерула, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча Відд. 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11-го березня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі 608 Вест Лакавана Евню. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10-го березня, о год. 7-ій веч., в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути і вирівняти залеглі вкладки, або переслати на адресу секретаря 4937 N. 12th St., Phila 41, Pa. Тел. GL 5-7417 — Т. Тренич предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ Відд. 49 повідомляє всіх своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 10. березня, о год. 7:30 веч. Взивається все членство прийти, будуть важні справи до вирішення і справи приєднування нових членів. Членів, що є довжні проситься вирівнювати свої довги в тім місяці, бо в противнім разі поступиться після статуту. — Управа.

ГЕМТРЕМК, МИШ.—Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. відбудуться в неділю, 11-го березня, о год. 1:30 попол., в залі У. Д. К. при вул. Ґрейлінґ 2376. Проситься членів прибути на збори на означений час. — Управа.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-во „Єдність" Відд. 163 відбудуться в неділю, 11-го березня в домі Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів бути на призначений час. — М. Лешак, предс.; С. Филик, фін. секр. Д. Миско, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 11-го березня, зараз по співаній Сл. Божій в церковній залі 2280 W. 7th. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 251 відбудуться в неділю, 11-го березня, зараз по співаній Сл. Божій в залі церковній 2280 W. 7th. Просимо, щоби всі члени прийшли бо маємо важні справи до полагодження. — В. Козира, предс.; Д. Шмаґала, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Запорозька Січ Відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 9. березня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 S. 18th Ave. Прохається членів приносити вкладки на збори відділу і то кожного місяця. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во ім. Дм. Вітовського Відд. 375, повідомляє, що місячні збори відбудуться в другу неділю березня це є 11-го березня, як звичайно в Клюбі Горожан від год. 11:30 до 2 попол. Проситься прибути та вплатити свої вкладки. — В. Василюк, предс.; О. Бережняк, кас.; Є. Грималяк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира Відділ 130 відбудуться в п'ятницю, 9-го березня, о год. 8-ій веч., при 29 Cooper Square, між 5 і 6 вул. В програмі зборів: протоколи, звіти фінансовий, контрольної комісії, опікунів хворих, кореспонденція і біжучі справи. Перед зборами можна платити членські вкладки. — І. Малець, секр.

✝

Посмертна Згадка

ЙОСИФ ДОСКОЧ, довголітній член, предсідник і делеґат на дві конвенції, Відд. 199 УНСоюзу в Амерст, Масс., упокоївся 27-го лютого 1956 р. Полишив в глибокім смутку дружину Олену, чотирьох синів, дві доньки, чотири внуки і брата Йоана. Покійний родився в м. Підгайцях, Зах. Україна. Був доброї вдачі, та ніколи не жалував жертв на народні цілі. Похорон відбувся 29-го лютого при участи Родини, Членів УНС і Приятелів з похор. дому до укр. кат. церкви і на цвинтар в So. Deerfield, Mass. — В. И. П.! Гр. Матуриняк, секр.

ТАРЗАН, ч. 3628. Розброси ній.

LAZAR'S NERVOUSNESS SPOILED HIS AIM, HOWEVER, AND THE BULLET SCREAMED PAST TARZAN'S EAR. SWIFTLY THE APE-MAN PREPARED TO SEND AN ARROW THROUGH HIS ENEMY'S HEART—

BUT THE FAT MAN SQUEEZED THE TRIGGER AGAIN. THIS TIME THE SHOT SPLINTERED THE BOW!

FROM THE SIDE LINES LUCIA GASPED—TARZAN NOW STOOD DEFENSELESS IN THE FACE OF DEATH!

Проте через нервозність Лазаря, куля не потрапила в ціль, а тільки просвистала коло Тарзанового вуха. Мавполюдина миттю приготовилася пустити стрілу крізь серце ворога,

але товстун натиснув вдруге цинґель. Тим разом постріл розбив лук на тріски,

Люція осторонь приглядалася, як безборонний Тарзан стояв в обличчі смерти!